Κυριακή Δ' Ματθαίου: Λόγος εις τον εκατόνταρχον (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Ιουνίου, 2012

Η Ευαγγελική Περικοπή της Θείας Λειτουργίας.
Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον: Η.5 – 13.

Τω καιρώ εκείνω, εισελθόντι τω Ιησού εις Καπερναούμ, προσήλθεν αυτώ εκατόνταρχος, παρακαλών αυτόν και λέγων: «Κύριε, ο παίς μου βέβληται εν τη οικία παραλυτικός, δεινώς βασανιζόμενος.» Και λέγει αυτώ ο Ιησούς: «εγώ ελθών θεραπεύσω αυτόν.» Και αποκριθείς ο εκατόνταρχος έφη: «Κύριε, ουκ ειμί ικανός ίνα μου υπό την στέγην εισέλθης. Αλλά μόνον ειπέ λόγω, και ιαθήσεται ο παίς μου. Και γάρ εγώ άνθρωπός ειμι υπό εξουσίαν, έχων υπ' εμαυτόν στρατιώτας, και λέγω τούτω, πορεύθητι, και πορεύεται" και άλλω, έρχου, και έρχεται" και τω δούλω μου, ποίησον τούτο, και ποιεί.» Ακούσας δέ ο Ιησούς εθαύμασε και είπε τοις ακολουθούσιν: «αμήν λέγω υμίν, ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον! Λέγω δέ υμίν, ότι πολλοί απο ανατολών και δυσμών ήξουσι και ανακλιθήσονται μετά Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ εν τη βασιλεία των ουρανών, οι δέ υιοί της βασιλείας εκβληθήσονται εις το σκότος το εξώτερον. Εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων.» Και είπεν ο Ιησούς τω εκατοντάρχω: «ύπαγε, και ως επίστευσας γενηθήτω σοι.» Και ιάθη ο παίς αυτού εν τη ώρα εκείνη.

Απόδοση:

Την εποχή εκείνη, καθώς μπήκε ο Ιησούς στην Καπερναούμ, τον πλησίασε ένας εκατόνταρχος, που τον παρακάλεσε λέγοντας: «Κύριε, ο δούλος μου είναι κατάκοιτος στο σπίτι, παράλυτος, και υποφέρει φοβερά». Και ο Ιησούς του λεει: «Εγώ θα έρθω και θα τον θεραπεύσω». Ο εκατόνταρχος του αποκρίθηκε: «Κύριε, δεν είμαι άξιος να σε δεχτώ στο σπίτι μου• πες όμως μόνο ένα λόγο, και θα γιατρευτεί ο δούλος μου. Κι εγώ είμαι άνθρωπος κάτω από εξουσία κι έχω στρατιώτες στη διοίκησή μου• λεω στον ένα "πήγαινε" και πηγαίνει, και στον άλλο "έλα" και έρχεται, και στο δούλο μου "κάνε αυτό" και το κάνει». Όταν τον άκουσε ο Ιησούς, θαύμασε κι είπε σ' όσους τον ακολουθούσαν: «Σας βεβαιώνω πως τόση πίστη ούτε ανάμεσα στους Ισραηλίτες δε βρήκα. Και σας λεω πως θα 'ρθουν πολλοί από ανατολή και δύση και θα καθίσουν μαζί με τον Αβραάμ και τον Ισαάκ και τον Ιακώβ στο

τραπέζι της βασιλείας των ουρανών, ενώ οι κληρονόμοι της βασιλείας θα πεταχτούν έξω στο σκοτάδι• εκεί θα κλαινε, και θα τρίζουν τα δόντια τους». Ύστερα είπε στον εκατόνταρχο ο Ιησούς: «Πήγαινε, κι ας γίνει αυτό που πίστεψες». Και γιατρεύτηκε ο δούλος εκείνη την ώρα.

(Επιμέλεια κειμένων: Ιωάννης Τρίτος)

Ομιλία ΚΣΤ του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, εις τον εκατόνταρχον

Σε όλο το Ευαγγέλιον του Χριστού βλέπει κανείς πόσον αφωσιωμένος ήταν σ' αυτόν ο λαός. Διότι και όταν ωμιλούσε, τον ήκουαν σιωπηλοί, χωρίς να παρεμβαίνουν ούτε να διακόπτουν την συνέχεια του λόγου του, ούτε προσπαθούσαν να εύρουν αφορμή για να τον κατηγορήσουν όπως οι Φαρισαίοι· και μετά την διδασκαλία τον ακολουθούσαν πάλι με θαυμασμό. Συ όμως πρόσεξε, παρακαλώ, την σύνεσι του Κυρίου, πώς οικονομεί ποικιλοτρόπως την ωφέλεια των παρόντων, μεταβαίνοντας από τα θαύματα στους λόγους και πάλιν ερχόμενος από τους λόγους τής διδασκαλίας στα θαύματα. Διότι και πριν ανεβή στο όρος εθεράπευσε πολλούς, προετοιμάζοντας το έδαφος για όσα θα έλεγε και μετά από την ολοκλήρωσι της μακράς αυτής επί του όρους διδασκαλίας, πάλιν έρχεται σε θαύματα, επιβεβαιώνοντας τους λόγους με τα έργα του. Και επειδή εδίδασκεν «ως έχων εξουσίαν», για να μη νομισθή ο τρόπος τής διδασκαλίας του κομπασμός και αυθάδεια, κάνει το ίδιο και με τα έργα: θεραπεύει «ως εξουσίαν έχων», για να μη θορυβούνται βλέποντάς τον να διδάσκη με αυτόν τον τρόπον, αφού με τον ίδιο τρόπον έκαμε και τα θαύματα.

Όταν λοιπόν κατέβη από το όρος, τότε προσήλθεν ο λεπρός, ενώ αυτός ο εκατόνταρχος μετά από λίγο, μόλις εισήλθε στην Καπερναούμ. Για ποιόν λόγον όμως ούτε αυτός, ούτε εκείνος ανέβησαν στο όρος; Όχι από ραθυμία, διότι και των δύο η πίστις ήταν θερμή, αλλά για να μη διακόψουν την διδασκαλία. Όταν δε προσήλθε, λέγει: «*ο παις μου βέβληται εν τη οικία παραλυτικός, δεινώς βασανιζόμενος*». Μερικοί, λοιπόν, λέγουν ότι απολογούμενος ανέφερε την αιτία για την οποία δεν τον έφερε μαζί του. Διότι δεν ήταν δυνατόν, λέγει, να τον μεταφέρη σηκωτόν, ενώ ήταν παράλυτος και υπέφερε ευρισκόμενος στις τελευταίες αναπνοές του. Για το ότι ήταν ετοιμοθάνατος, λέγει ο Λουκάς, «έμελλε τελευτάν». Εγώ όμως βλέπω ότι αυτό είναι **απόδειξις της μεγάλης του πίστεως**, η οποία ήταν πολύ μεγαλυτέρα από εκείνων που κατέβασαν τον άλλο παραλυτικόν από την στέγη. Διότι, γνωρίζοντας σαφώς ότι και μόνη η προσταγή του αρκεί για να εγερθή ο κατάκοιτος, εθεώρησε περιττό να τον

μεταφέρη εκεί.

Τί έκαμε λοιπόν ο Ιησούς; Αυτό που **σε καμμία προηγουμένη περίπτωσι δεν είχε κάμει**. Ενώ δηλαδή παντού ακολουθούσε την προαίρεσι αυτών που τον ικέτευαν, εδώ σπεύδει, και δεν υπόσχεται μόνο να τον θεραπεύση, αλλά και να μεταβή στην οικία. Και το πράττει αυτό **για να μάθωμε την αρετήν τού εκατοντάρχου**. Διότι, εάν δεν είχε δώσει, αυτήν την υπόσχεσι, αλλά έλεγε πήγαινε, ο δούλος σου θα θεραπευθή, τίποτε από αυτά δεν θα εγνωρίζαμε. Πράγματι, κάτι ανάλογο έπραξε και στην περίπτωσι της Φοινικίσσης γυναικός, αν και φαινομενικώς έκαμε το αντίθετο. Διότι εδώ μεν, αν και δεν προσκαλήται στην οικία, με ιδικήν του πρωτοβουλία υπόσχεται ότι θα μεταβή, **για να μάθης την πίστι και την πολλήν ταπεινοφροσύνη** τού εκατοντάρχου· στην περίπτωσι δε της Χαναναίας αρνείται την ευεργεσία και δείχνει μεγάλην απορία για την επιμονή της, επειδή ως σοφός και επινοητικός ιατρός που είναι, γνωρίζει να θεραπεύη τα αντίθετα με τα αντίθετα. Και εδώ μεν με την αυτεπάγγελτο παρουσία, εκεί δε με την παρατεταμένην αργοπορία και άρνησιν **αποκαλύπτει την πίστι** τής γυναικός. Το ίδιο έκαμε και με τον Αβραάμ, λέγοντας «δεν θα το αποκρύψω από τον δούλο μου Αβραάμ», για να μάθης την φιλοστοργίαν, εκείνου και την φροντίδα του υπέρ των Σοδόμων. Και στην περίπτωσι του Λωτ οι απεσταλμένοι αρνούνται να εισέλθουν στον οίκον του, για να μάθης το μέγεθος της φιλοξενίας του δικαίου.

Και τί λέγει ο εκατόνταρχος; «Ουκ ειμί ικανός, ίνα μου υπό την στέγην εισέλθης». Ας ακούσωμε όσοι πρόκειται να υποδεχθούμε τον Χριστό. Διότι είναι δυνατόν να τον υποδεχθούμε και τώρα. **Ας ακούσωμε και ας παραδειγματισθούμε από τον ζήλο του**, και ας τον δεχθούμε με την ιδίαν πλουσία διάθεσι. Διότι και όταν υποδεχθής πτωχόν και πεινασμένον και γυμνόν, εκείνον υπεδέχθης και έθρεψες. «Αλλ' ειπέ λόγω μόνον, και ιαθήσεται ο παις μου». Κοίταξε ότι και αυτός, όπως ακριβώς και ο λεπρός, έχει την αρμόζουσα γνώμη περί του Κυρίου. Διότι ούτε εκείνος του είπε: «παρακάλεσε», ούτε «προσευχήσου» και «ικέτευσε», αλλά μόνον «πρόσταξε». Έπειτα, φοβούμενος μήπως από μετριοφροσύνην αρνηθή, λέγει: «Και γαρ εγώ άνθρωπός ειμι υπό εξουσίαν, έχων υπ' εμαυτόν στρατιώτας, και λέγω τούτω, πορεύθητι, και πορεύεται, και τω άλλω έρχου, και έρχεται, και τω δούλω μου, ποίησον τούτο, και ποιεί».

Και τί σημασία έχει αυτό, θα έλεγε κάποιος, αν ο εκατόνταρχος έκαμε όλην αυτή την περιγραφή; Το ζητούμενον είναι εάν ο Χριστός την απεδέχθη και την επεκύρωσε. Είναι καλό και πολύ ορθόν αυτό που λέγεις. Ας το ιδούμε λοιπόν αυτό και θα διαπιστώσωμε ότι έγινε και εδώ ό,τι και στην περίπτωσι του λεπρού. Διότι όπως ο λεπρός είπε: «Εάν θέλης» (και δεν βασίζεται μόνον στον λεπρόν ο ισχυρισμός μας περί της εξουσίας του Χριστού, αλλά και στους λόγους τού Χριστού· διότι όχι μόνον δεν διέλυσε την υπόνοια, αλλά και περισσότερο την επεβεβαίωσε, προσθέτοντας αυτό που ήταν περιττό να ειπή, λέγοντας: «θέλω, καθαρίσθητι», για να επικυρώση

την πίστιν εκείνου) έτσι και εδώ αξίζει, βεβαίως, να εξετάσωμε, εάν συνέβη κάτι παρόμοιον. Και πράγματι θα διαπιστώσωμε ότι πάλι το ίδιο συνέβη. Διότι, όταν τοιαύτα είπε ο εκατόνταρχος και του ανεγνώρισε αυτήν την εξουσία, ο Κύριος όχι μόνον δεν τον ήλεγξε, αλλά και τον επεδοκίμασε και έκαμε κάτι ακόμη περισσότερον από την επιδοκιμασία. Πράγματι ο Ευαγγελιστής δεν είπε ότι απλώς επήνεσεν αυτό που ελέχθη, αλλά φανερώνοντας και επαύξησι του επαίνου, λέγει ότι και **εθαύμασε**· και όχι απλώς εθαύμασε, αλλά και παρόντος όλου του πλήθους τον έθεσε ως **υπόδειγμα** και στους άλλους, ώστε να ποθήσουν να τον μιμηθούν.

Βλέπεις πώς θαυμάζεται από τον Κύριον **όποιος ομολογεί την εξουσία του**; Διότι μόλις προ ολίγου έλεγεν ο Ευαγγελιστής: «Και εξεπλήττοντο οι όχλοι επί τη διδαχή αυτού, ότι ως εξουσίαν έχων εδίδασκε». Και όχι μόνον δεν τους ήλεγξε, αλλά και παίρνοντάς τους κατέβη από το όρος και επεκύρωσε την γνώμη τους με τον τρόπο που εκαθάρισε τον λεπρό. Εκείνος πάλιν έλεγε: «εάν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι»· και όχι μόνον δεν τον επετίμησε, αλλά και τον εκαθάρισε, θεραπεύοντάς τον έτσι, όπως του είπε εκείνος. Ο εκατόνταρχος πάλι λέγει: «είπε λόγω μόνον και ιαθήσεται ο παις μου»· και ο Κύριος **θαυμάζοντας** αυτόν έλεγε: «Ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον».

Για να το διαπιστώσης δε αυτό και εκ του αντιθέτου, άκουσε: Επειδή η Μάρθα δεν είχεν ειπεί κάτι παρόμοιον, αλλά, αντιθέτως, ότι «όσα αν αιτήση τον Θεόν, δώσει σοι», όχι μόνον δεν επηνέθη, μολονότι ήταν γνωστή και αγαπητή, και από τους πλέον αφωσιωμένους σ' αυτόν, αλλά και **επετιμήθη** και διωρθώθη από αυτόν, διότι δεν είχε ομιλήσει σωστά. Γι' αυτό της είπε: «ουκ είπόν σοι, ότι εάν πιστεύσης, όψει την δόξαν του Θεού;», **ελέγχοντάς** την με τον τρόπον αυτό για το ότι ακόμη δεν είχε πιστεύσει. Πάλιν, επειδή έλεγε: «όσα αιτήση τον Θεόν, δώσει σοι», για να την απομακρύνη από αυτήν την αντίληψι και να την διδάξη ότι δεν χρειάζεται να λάβη από αλλού, αλλά αυτός είναι η πηγή των αγαθών, λέγει: «Εγώ ειμί η ανάστασις και η ζωή», το οποίο σημαίνει «δεν περιμένω να δεχθώ ενέργειαν, αλλά κατεργάζομαι τα πάντα αφ' εαυτού μου».

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο και θαυμάζει τον εκατόνταρχο και τον **προβάλλει** ενώπιον όλων και τον **τιμά** υποσχόμενος να του χαρίση την Βασιλεία του και τους άλλους καλεί προς **μίμησιν** του ζήλου του. Και για να βεβαιωθής ότι με αυτόν τον σκοπό τα είπε αυτά, **για να μάθη και τους άλλους να πιστεύουν έτσι**, άκουσε την ακρίβεια του Ευαγγελιστού, πώς το υπαινίσσεται αυτό: «Στραφείς», λέγει, «ο Ιησούς είπε τοις ακολουθούσιν αυτόν ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον». Επομένως, το να έχη κάποιος μεγάλην υπόληψι περί αυτού, είναι η τρανοτέρα απόδειξις πίστεως, συγχρόνως δε αυτό προξενεί και την Βασιλεία και τα άλλα αγαθά. Ο έπαινος άλλωστε δεν περιωρίσθη μόνο στους λόγους, αλλά **ανταμείβοντας την πίστι του**, του παρέδωσε τον ασθενή θεραπευμένο και του πλέκει στέφανον λαμπρόν και του υπόσχεται μεγάλες δωρεές, λέγοντας: Πολλοί από

ανατολών και δυσμών ήξουσι και ανακλιθήσονται εις τους κόλπους του «Αβραάμ και, Ισαάκ και Ιακώβ· οι δε υιοί τής Βασιλείας εκβληθήσονται έξω». (Επειδή λοιπόν τους επέδειξε πολλά θαύματα, τους ομιλεί τώρα με μεγαλυτέρα παρρησία). Έπειτα, για να μη νομίση κάποιος ότι αυτά είναι λόγια κολακείας, αλλά να γνωρίζουν όλοι ότι **πράγματι αυτή ήταν η εσωτερική διάθεσις του εκατοντάρχου**, λέγει: «Ύπαγε· ως επίστευσας γενηθήτω σοι». Και αμέσως επηκολούθησε η θεραπεία, η οποία επεβεβαίωσε την προαίρεσί του. («Και ιάθη ο παις αυτού από της ώρας εκείνης»· πράγμα το οποίο συνέβη και στην Συροφοινίκισσα· διότι και σ' εκείνην είπε: «Ω γύναι, μεγάλη σου η πίστις· γενηθήτω σοι ως θέλεις. Και ιάθη η θυγάτηρ αυτής»).

Επειδή δε ο Λουκάς, όταν περιγράφη αυτό το θαύμα, αναφέρει και άλλα περισσότερα, τα οποία **δίδουν την εντύπωσι ότι υπάρχει διαφωνία, είναι ανάγκη να σας διαλευκάνω και αυτό το ζήτημα**. Τί λέγει λοιπόν ο Λουκάς; Ότι ο εκατόνταρχος απέστειλε πρεσβυτέρους των Ιουδαίων προς αυτόν παρακαλώντας τον να έλθη. Ενώ ο Ματθαίος λέγει ότι ήλθε ο ίδιος και έλεγε ότι δεν είμαι άξιος. Ωρισμένοι λέγουν ότι αυτός δεν είναι ο ίδιος με εκείνον, αν και έχει πολλές ομοιότητες. Επειδή για εκείνον μεν λέγει: «και την συναγωγήν ημών έκτισεν, και το έθνος αγαπά», ενώ γι' αυτόν ο ίδιος ο Ιησούς λέγει: «ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον». Και στην περίπτωσι εκείνου, δεν είπε «ότι πολλοί ήξουσιν από ανατολών», το οποίον φαίνεται να υπονοή ότι είναι Ιουδαίος. Τί θα ειπούμε λοιπόν; Ότι αυτή η λύσις είναι μεν εύκολος, αλλά το ζητούμενον είναι εάν αληθεύη.

Εγώ έχω την γνώμην ότι αυτός **είναι ο ίδιος** με εκείνον. Πώς λοιπόν ο μεν Ματθαίος λέγει ότι αυτός είπε «ουκ ειμί άξιος, ίνα μου υπό την στέγην εισέλθης», ο δε Λουκάς ότι έστειλε να τον προσκαλέσουν; Μου φαίνεται ότι ο Λουκάς θέλει να δείξη την κολακεία των Ιουδαίων, και ότι εκείνοι που ευρίσκονται σε συμφορά, επειδή επικρατεί μέσα τους ακαταστασία, αλλάζουν εύκολα γνώμη. Διότι είναι εύλογο, όταν ο εκατόνταρχος ηθέλησε να μεταβή ο ίδιος, να εμποδίσθη από τους Ιουδαίους, οι οποίοι θέλοντας να τον κολακεύσουν του είπαν ότι θα πάμε εμείς να τον φέρωμε. Πρόσεξε λοιπόν ότι και η παράκλησίς τους είναι μεστή από κολακεία. «Αγαπά γάρ το έθνος ημών», λέγει, «και την συναγωγήν αυτός ωκοδόμησεν». Ούτε γνωρίζουν πως να επαινέσουν τον άνδρα. Διότι έπρεπε να ειπούν, ότι ηθέλησε να έλθη ο ίδιος και να σε παρακαλέση, αλλά τον εμποδίσαμε εμείς, βλέποντας την συμφορά του και το πτώμα να κείτεται ακίνητο, και έτσι να παραστήσουν το μέγεθος της πίστεώς του. Δεν λέγουν όμως αυτόν, διότι δεν ήθελαν, εξ αιτίας τού φθόνου, να αποκαλύψουν την πίστι τού ανδρός· αλλά προτιμούσαν μάλλον να αποκρύψουν την αρετήν του - πράγμα για το οποίο και ήλθαν μόνοι τους να παρακαλέσουν, για να μη φανή ότι εκείνος που παρακαλούσε ήταν κάποιος σπουδαίος - παρά διακηρύσσοντας την πίστιν εκείνου να επιτύχουν αυτό για το οποίο είχαν έλθει. Διότι ο φθόνος είναι ικανός να σκοτίση τον νου. Αλλά ο Κύριος, που γνωρίζει τα απόρρητα, παρά την θέλησί τους διεκήρυξε την αρετήν του. Και για να διαπιστώσης ότι αυτό είναι

αλήθεια, άκουσε πάλι τον ίδιο τον Λουκά πώς το περιγράφει αυτό. Διότι αυτός λέγει τα εξής, ότι «ου μακράν απέχοντος αυτού έπεμψε λέγων ω Κύριε, μη σκύλλου (ταλαιπωρείσαι), ου γαρ ειμί άξιος, ίνα μου υπό την στέγην εισέλθης». «Όταν δηλαδή απηλλάγη από την ενόχλησί τους, τότε στέλνει ανθρώπους του και λέγει «μη νομίσης ότι από οκνηρία δεν ήλθα, αλλά εθεώρησα τον εαυτό μου ανάξιο να σε δεχθώ στον οίκο μου».

Εάν δε ο Ματθαίος λέγει ότι αυτό δεν του το εμήνυσε με τους φίλους του, αλλά αυτοπροσώπως, αυτό δεν αλλάζει τίποτε· διότι το ζητούμενον είναι εάν ο καθένας από τους Ευαγγελιστάς παρουσίασε την προθυμία του ανδρός, και το ότι είχε την πρέπουσα γνώμη για τον Χριστόν. Είναι δε φυσικόν, αφού απέστειλε τους φίλους του, να επήγε και ο ίδιος να του τα ειπή. Εάν δε ο Λουκάς δεν το ανέφερε αυτό, αλλά ούτε ο Ματθαίος εκείνο, δεν σημαίνει ότι διαφωνούν μεταξύ τους, αλλά ότι ο καθένας συμπληρώνει ό,τι παραλείπει ο άλλος. Πρόσεξε δε πως και με άλλον τρόπον ο Λουκάς διεκήρυξε την πίστι τού εκατοντάρχου, λέγοντας ότι ο δούλος του επρόκειτο να αποθάνη· αλλ' όμως **ούτε αυτό τον ωδήγησε σε απόγνωσι, ούτε τον έκαμε να απελπισθή**. Εάν τώρα ο μεν Ματθαίος λέγει ότι ο Χριστός είπε «ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον» φανερώνοντας με τον τρόπον αυτό ότι ο άνθρωπος δεν ήταν Ισραηλίτης, ο δε Λουκάς, ότι «ωκοδόμησε την συναγωγήν»,**ούτε αυτό είναι αντίφασις**. Διότι είναι δυνατόν και Ιουδαίος να μην είναι και να οικοδομήση την συναγωγήν και το έθνος να αγαπά. Συ όμως μην εξετάζης μόνον τα λόγια τού ανδρός, αλλά λάβε υπ' όψιν σου και το αξίωμά του και τότε θα αντιληφθής την **αρετήν** του. Επειδή **είναι μεγάλη η αλαζονεία των αξιωματούχων και ούτε στις συμφορές ταπεινώνονται**. Ο αναφερόμενος λοιπόν από τον Ιωάννην άρχοντας φέρει τον Κύριο στην οικία του και λέγει: «Κατάβηθι, μέλλει γαρ μου το παιδίον τελευτάν». Αυτός όμως δεν είπε έτσι· αλλά είναι πολύ καλλίτερος και από αυτούς που κατέβασαν την κλίνην από την στέγη. Διότι ούτε την σωματικήν παρουσία τού ιατρού επιζητεί, ούτε έφερε τον ασθενή πλησίον του· πράγμα που δεικνύει άνθρωπο που δεν έχει σε μικρή υπόληψι τον Κύριο, αλλά **τον βλέπει ως Θεόν** γι' αυτό και του λέγει· «ειπέ λόγω μόνον». Ούτε λέγει από την αρχήν «ειπέ λόγω», αλλά μόνον διηγείται το πάθος· διότι από την πολλήν του **ταπεινοφροσύνη** δεν προσδοκούσε ότι αμέσως ο Χριστός θα συναινέση και θα επιζητήση την οικία. Γι' αυτό και όταν τον ήκουσε να λέγη: «Εγώ ελθών θεραπεύσω αυτόν», τότε προσέθεσε «ειπέ λόγω». Και ούτε έγινε η συμφορά αιτία να χάση την ψυχραιμία του, αλλά και μέσα σ' αυτήν φιλοσοφεί, αποβλέποντας όχι τόσο στην υγεία τού παιδιού, όσο στο να μη θεωρηθή ότι πράττει κάτι το ανευλαβές. Μολονότι, βεβαίως, δεν εξηνάγκασεν αυτός τον Χριστόν, αλλά ο ίδιος υπεσχέθη να μεταβή στην οικία του, παρά ταύτα φοβείται μήπως υπερτιμά και έτσι επιβαρύνει τον εαυτόν του.

Είδες την **σύνεσί** του; Πρόσεξε και την μωρία των Ιουδαίων, οι οποίοι λέγουν: «Άξιός εστιν ω παρέξει την χάριν». **Ενώ έπρεπε να επικαλεσθούν την φιλανθρωπία τού Ιησού, αυτοί προβάλλουν την αξία τού ανθρώπου**, και

ούτε γνωρίζουν πως να δικαιολογήσουν το αίτημά τους. Εκείνος όμως δεν κάμει το ίδιο, μάλιστα **ομολογεί εντελώς ανάξιο του εαυτόν του**, όχι μόνο να δεχθή την ευεργεσία, αλλά και να υποδεχθή τον Κύριο στην οικία του. Γι' αυτό και όταν είπε «ο παις μου βέβληται», δεν προσέθεσε «ειπέ», αλλά μόνον του ανήγγειλε την συμφορά. Όταν όμως είδε τον Χριστόν πρόθυμο για την ευεργεσίαν, ούτε τότε επροχώρησε αδιάκριτα, αλλά και πάλι συγκροτείται διατηρώντας την πρέπουσα μετριοπάθειά του.

Εάν δε ειπή κάποιος, **για ποιόν λόγο δεν του ανταπέδωσε ο Χριστός την τιμή;** Θα απαντούσαμε ότι **τον ετίμησε και μάλιστα πολύ**. **Πρώτον** μεν με το να αποκαλύψη την εσωτερικήν του διάθεσι, πράγμα που έγινε ολοφάνερον από το ότι δεν μετέβη ο ίδιος στον οίκο του. **Δεύτερον** δε με το να τον **εισαγάγη** στην Βασιλεία του και να τον **προτιμήση** από όλο το Ιουδαϊκόν έθνος. Διότι εκρίθη άξιος της Ουρανίου Βασιλείας και επέτυχε τα αγαθά τα οποία απήλαυσεν ο Αβραάμ, επειδή εθεώρησε τον εαυτόν του ανάξιον να δεχθή τον Χριστό στην οικία του.

Και για ποιόν λόγο, λέγει, ο λεπρός δεν επηνέθη, αφού επέδειξε μεγαλυτέραν πίστιν από τον εκατόνταρχο; Πράγματι εκείνος δεν είπε «ειπέ λόγω», αλλά κάτι πολύ μεγαλύτερο: «θέλησον μόνον», πράγμα που ο Προφήτης λέγει περί του Πατρός, ότι «πάντα όσα ηθέλησεν, εποίησεν». Αλλά και ο λεπρός **επηνέθη**. Επειδή, όταν είπε «προσένεγκε (πρόσφερε) το δώρον, ο προσέταξε Μωϋσής, εις μαρτύριον αυτοίς», δεν εννοεί τίποτε άλλο από το ότι «συ θα γίνης κατήγορός τους με την πίστι που επέδειξες». Εξ άλλου δεν είναι το ίδιο να πιστεύση ένας Ιουδαίος και ένας αλλοεθνής. Αλλωστε το ότι ο εκατόνταρχος **δεν ήταν Ιουδαίος** φαίνεται και από τους λόγους «Ουδέ εν τω Ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον». **Ήταν πολύ μεγάλο, άνθρωπος που δεν ανήκει στο Ιουδαϊκόν έθνος, να φθάση σε τόσον υψηλήν έννοια περί του Χριστού**. Διότι, καθώς πιστεύω, έγινε με τους οφθαλμούς τής «ψυχής του θεωρός των ουρανίων στρατιών, ή είδε ότι τα πάθη τών ανθρώπων και ο θάνατος και **τα πάντα είναι υποτεταγμένα σ' αυτόν**, όπως στον ίδιο οι στρατιώτες. Γι' αυτό και έλεγε «και γαρ εγώ άνθρωπός ειμί υπό εξουσίαν τασσόμενος», εννοώντας ότι εγώ εξουσιάζομαι από άλλους, συ όμως από κανέναν. Εάν λοιπόν εγώ, ο οποίος είμαι άνθρωπος και ευρίσκομαι υπό εξουσίαν άλλων, έχω τόσες δυνατότητες, πολύ περισσότερον αυτός ο οποίος και Θεός είναι και ανώτερος από κάθε εξουσία. Θέλει, δηλαδή, να τον πείση προβάλλοντας την υπερβολικήν διαφορά τους και **δεν συγκρίνει τον εαυτόν του με τον Χριστόν, αλλά φανερώνει με τα λόγια αυτά ότι τον θεωρεί ασυγκρίτως ανώτερον**. Εάν, λέγη, σ' εμέ που είμαι ισότιμος με τους υφισταμένους μου και ευρίσκομαι ο ίδιος υπό εξουσίαν άλλων, η μικρά αυτή υπεροχή παρέχει τόσες δυνατότητες, και κανείς δεν μου προβάλλει αντίρρησι, αλλά αυτά που διατάσσω γίνονται, όσο διαφορετικά κι αν είναι μεταξύ τους («λέγω γαρ τούτω πορεύου, και πορεύεται· και άλλω έρχου, και έρχεται»), πολύ περισσότερες δυνατότητες θα έχης εσύ. Μερικοί διαβάζουν αυτό το χωρίον και έτσι: «ει γαρ εγώ άνθρωπος ων», και θέτοντας εδώ σημείον στίξεως,

συνεχίζουν «υπό εξουσίαν έχων υπ' εμαυτόν στρατιώτας».

Συ όμως πρόσεξε, παρακαλώ, πώς έδειξεν ο εκατόνταρχος ότι **ο Χριστός εξουσιάζει και τον θάνατο και τον προστάζει ως Κύριός του**. Διότι όταν λέγη ότι «Έρχου, και έρχεται» και «πορεύου, και πορεύεται», αυτό ακριβώς εννοεί, ότι **αν διατάξης τον θάνατο να μην έλθη στον δούλο μου, δεν θα έλθη**. **Είδες πόσο πιστός ήταν**; Πράγματι αυτό που επρόκειτο να γίνη αργότερα σε όλους φανερό, αυτό το εφανέρωσεν εκείνος από τώρα, ότι έχει την εξουσία του θανάτου και της ζωής, και «κατάγει εις πύλας άδου και ανάγει». Και δεν ανέφερε μόνο το παράδειγμα των στρατιωτών, αλλά και των δούλων, για να δείξη την πλήρη υποταγή. Αλλ' όμως, **αν και είχε τόση πίστι, εθεωρούσε τον εαυτόν του ανάξιον**. Ο δε Χριστός, δεικνύοντας ότι ήταν άξιος να εισέλθη στην οικία του, έκαμε κάτι πολύ μεγαλύτερο· **τον εθαύμασε, διεκήρυξε την αρετήν του και του έδωσε περισσότερα από όσα εζήτησε**. Εκείνος ήλθε να ζητήση την σωματικήν υγεία τού δούλου, και ανεχώρησε, αφού **έλαβε την Βασιλεία των Ουρανών**.

Είδες πώς εξεπληρώθη το «Ζητείτε πρώτον την βασιλείαν των ουρανών, και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν»; Επειδή **επέδειξε πολλήν πίστι και ταπεινοφροσύνη, και τον ουρανό του έδωσε και την υγεία του προσέθεσε**· και δεν τον ετίμησε μόνον με αυτό, αλλά και με το να δείξη ποιοι αποβάλλονται και εισάγεται αυτός. Από τώρα ακόμη κάμει γνωστό σε όλους, ότι **η σωτηρία θα προέλθη από την πίστι και όχι από την τήρησι του νόμου**. Γι' αυτό ακριβώς η δωρεά αφορά όχι μόνον τους Ιουδαίους, αλλά και τους εθνικούς· και μάλιστα εκείνους περισσότερον από αυτούς. Διότι, λέγει, μη νομίσετε, βεβαίως, ότι αυτό συνέβη μόνο στην περίπτωσι του εκατοντάρχου, αλλά **το ίδιο θα ισχύση και για όλην την οικουμένη**. Και το έλεγε αυτό προφητεύοντας **περί των εθνών** και **δίδοντάς τους καλές ελπίδες**. Πράγματι μεταξύ αυτών που ακολουθούσαν υπήρχαν και αυτοί που προήρχοντο από την περιοχήν τής Γαλιλαίας που εκατοικείτο από εθνικούς. Το έλεγε **για να προφυλάξη τους εθνικούς από την απόγνωσι**, αλλά και **για να ταπεινώση το φρόνημα των Ιουδαίων**. Δεν κάμει ενωρίτερα λόγο για τους εθνικούς, ούτε τώρα αναφέρει καθαρώς περί αυτών, αλλά αφού πρώτα λαμβάνει αφορμήν από τον εκατόνταρχο· και αυτό **για να μην προσβάλη με τα λόγια του τους ακροατάς**, **ούτε να τους δώση λαβήν για κατηγορία**. Διότι δεν είπε «πολλοί από τους εθνικούς», αλλά «πολλοί από ανατολών και δυσμών», εννοώντας μεν τους εθνικούς, χωρίς όμως να προσβάλη τους ακροατάς, με τον συγκεκαλυμμένον τρόπο που το είπε. Και δεν μετριάζει μόνον με αυτόν τον τρόπο την εντύπωσι ότι με αυτήν του την διδασκαλία καινοτομεί, αλλά και με το να αναφέρη τους κόλπους τού Αβραάμ αντί της Βασιλείας· επειδή δεν τους ήταν γνωστός ο όρος αυτός, αλλά και περισσότερο τους επλήγωνε το ότι ανέφερε τον Αβραάμ. Για τον λόγον αυτό και ο Ιωάννης δεν είπε τίποτε εξ αρχής περί γεέννης, αλλά κάτι που τους ελύπησε περισσότερο: «Μη δόξητε (νομίσετε) λέγειν ότι παίδές εσμεν του Αβραάμ».

Μαζί δε με αυτά **φροντίζει και για κάτι άλλο, το να μη νομισθή ότι είναι αντίθετος με την Παλαιά Διαθήκη**. Διότι αυτός που θαυμάζει τους Πατριάρχες και αποκαλεί τους κόλπους εκείνων ως το έσχατον των αγαθών, αναιρεί κάθε υποψία. Κανείς λοιπόν μη νομίζη ότι μία είναι η απειλή· διπλή είναι και για τους Ιουδαίους η κόλασις και για τους εθνικούς η ευφροσύνη.**Διότι οι μεν Ιουδαίοι όχι μόνον έμειναν έξω, αλλά έμειναν έξω από τα ιδικά τους· οι δε εθνικοί όχι μόνον απήλαυσαν την Βασιλείαν, αλλά επί πλέον απήλαυσαν κάτι που δεν προσδοκούσαν**. **Και εκτός τούτου αυτοί έλαβαν ό,τι προωρίζετο για εκείνους**. Υιούς δε της Βασιλείας εννοεί αυτούς για τους οποίους ήταν ετοιμασμένη η Βασιλεία· πράγμα που τους επλήγωνε ιδιαιτέρως. Αφού δηλαδή πρώτα έδειξε ότι σύμφωνα με την επαγγελία και την υπόσχεσιν ευρίσκονται στους κόλπους τού Αβραάμ, τότε τους εκβάλλει έξω. Έπειτα, επειδή αυτό που ελέχθη ήταν προαγγελία, το επιβεβαιώνει με το θαύμα· όπως ακριβώς αποδεικνύει και τα θαύματα από την προφητεία που επηκολούθησε. Αυτός λοιπόν που απιστεί στην θεραπεία που έγινε τότε στον δούλο, ας την πιστεύση από την προφητεία που έχει επαληθευθή σήμερα, αν και η προφητεία είχε επιβεβαιωθή από την πρώτη στιγμή με το θαύμα που είχε γίνει τότε. Γι' αυτό ακριβώς εθεράπευσε τον παράλυτο, αφού προηγουμένως προανήγγειλεν εκείνο, ώστε να επιβεβαίωση τα μέλλοντα από τα παρόντα και το μικρότερον από το μεγαλύτερο. Διότι το να απολαύσουν τα αγαθά οι ενάρετοι και οι αντίθετοι να υποφέρουν τα λυπηρά δεν είναι καθόλου παράδοξο, αλλά πολύ λογικό και φυσικό· αλλά το να δέση σφιγκτά τα μέλη τού παραλύτου και να αναστήση νεκρούς ήταν κάτι που υπερέβαινε τους φυσικούς νόμους. Αλλ' όμως στο μεγάλο αυτό και θαυμαστόν γεγονός δεν συνεισέφερε λίγο και ο εκατόνταρχος· αυτό το εφανέρωσε και ο Χριστός λέγοντας: «Ύπαγε, και ως επίστευσας γενηθήτω σοι». Είδες πώς η υγεία τού δούλου ανεκήρυξε και την δύναμι τού Χριστού και την πίστι τού εκατοντάρχου και επεβεβαίωσε αυτά που θα συμβούν στο μέλλον; Μάλλον δε όλα μαζί ανεκήρυτταν την δύναμι του Χριστού. Διότι δεν διώρθωσε μόνον το σώμα τού δούλου, αλλά και την ψυχήν τού εκατοντάρχου προσείλκυσε στην πίστι δια των θαυμάτων αυτών.

Συ όμως μην προσέχης μόνον αυτό, ότι αυτός επίστευσε και εκείνος ιάθη, αλλά θαύμασε και την **ταχύτητα**. Αυτήν φανερώνει ο Ευαγγελιστής, όταν λέγη: «Και ιάθη ο παις αυτού εν τη ώρα εκείνη»· ακριβώς όπως είπε και στην περίπτωσι του λεπρού, ότι «ευθέως εκαθαρίσθη». Διότι επεδείκνυε την δύναμί του όχι μόνον με το να θεραπεύη, αλλά και με το να κάμνη αυτό με τρόπον παράδοξο και μάλιστα ακαριαίως. Και δεν ωφελούσε μόνον με αυτά, αλλά και με το ότι συνεχώς μαζί με την επίδειξι των θαυμάτων συνεδύαζε και τους λόγους περί της Βασιλείας των Ουρανών και προσείλκυεν όλους προς αυτήν. Διότι και αυτούς ακόμη που απειλούσε ότι θα τους εκβάλη από την Βασιλεία, τους απειλούσε όχι για να τους εκβάλη, αλλά για να τους προξενήση φόβο με τους λόγους του και έτσι να τους προσελκύση προς αυτήν. Εάν δε ούτε με αυτόν τον τρόπον ωφελούντο, η ενοχή θα ήταν εξ ολοκλήρου ιδική τους και όλων εκείνων που πάσχουν από την ιδίαν ασθένεια. Και αυτό ημπορεί

να το ιδή κανείς όχι μόνον στους Ιουδαίους, αλλά και στους πιστούς. Πράγματι και ο Ιούδας υιός τής Βασιλείας ήταν και ήκουσε μαζί με τους άλλους μαθητάς το «επί δώδεκα θρόνους καθιείσθε», αλλ' έγινεν υιός τής γεέννης· ενώ ο Αιθίοψ, **αν και ήταν άνθρωπος αλλοεθνής, από εκείνους που κατήγοντο από «Ανατολών και Δυσμών», θα απολαύση τους στεφάνους** μαζί με τον Αβραάμ και τον Ισαάκ και τον Ιακώβ. **Το ίδιο γίνεται τώρα και σ' εμάς**. Διότι λέγει: «Πολλοί έσονται πρώτοι έσχατοι και έσχατοι πρώτοι». Το λέγει αυτό, ώστε ούτε εκείνοι να ραθυμούν σαν να μην ημπορούσαν να επανέλθουν, ούτε αυτοί να παίρνουν θάρρος σαν να ήσαν αμετακίνητοι. Αυτό προαναφωνούσε και ο Ιωάννης λέγοντας από την αρχή: «Δύναται ο Θεός εκ των λίθων τούτων εγείραι τέκνα τω Αβραάμ». Επειδή αυτό επρόκειτο να συμβή, προκηρύττεται από μακρυά, ώστε κανείς να μη θορυβηθή από το παράδοξον του πράγματος. Αλλά εκείνος μεν το λέγει αυτό ως ενδεχόμενον, διότι ευρίσκετο ακόμη στην αρχή, ενώ ο Χριστός το προλέγει ως βέβαιον, παρέχοντας την απόδειξι με τα έργα του.

Ας μην έχωμε λοιπόν εμπιστοσύνη στον εαυτόν μας όσοι συμπεριλαμβανόμεθα μεταξύ των πιστών, αλλά να λέγωμε στους εαυτούς μας: «ο δοκών εστάναι, βλεπέτω μη πέση». **Ούτε να απογοητευώμεθα με τις πτώσεις μας**, αλλά να λέγωμε στους εαυτούς μας: «Μη ο πίπτων ουκ ανίσταται;». **Διότι πολλοί, αν και ανέβησαν στην κορυφήν τού ουρανού και επέδειξαν κάθε καρτερία και κατέλαβαν τις ερήμους και ούτε στο όνειρό τους είδαν γυναίκα, έδειξαν προς στιγμήν αμέλεια, ενικήθησαν και έπεσαν στο ίδιο το βάραθρον της κακίας**. **Αλλοι πάλι από εκεί κάτω ανέβησαν στον ουρανόν και μετεπήδησαν από την σκηνήν και την ορχήστρα στην αγγελικήν πολιτεία**. Επέδειξαν μάλιστα τόσο μεγάλην αρετήν ώστε να εκδιώξουν και δαίμονες, και πολλά άλλα παρόμοια θαύματα να κάμουν. Οι Γραφές είναι γεμάτες από τις ιστορίες τους, αλλά και η ζωή μας πλήρης από τα σχετικά παραδείγματα. Βλέπουμε πόρνους και αδύναμους χαρακτήρες να **κλείνουν τα στόματα των αιρετικών Μανιχαίων, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι η κακία είναι ανίκητος υπηρετώντας έτσι τον διάβολο και παραλύοντας τα χέρια όσων θέλουν να αγωνισθούν, ανατρέποντας δε με τον τρόπον αυτό τα πάντα στην ζωή**. Διότι όσοι πείθουν τον κόσμο με αυτήν την θεωρία, δεν τον βλάπτουν μόνον ως προς την μέλλουσα ζωήν, αλλά και εδώ τα κάμουν όλα άνω κάτω, όσον εξαρτάται από αυτούς...

Εμείς όμως, αφού έχουμε τόσα παραδείγματα από τις Γραφές και από όλη την ζωή μας, ας προσέχωμε πολύ και ας προσπαθούμε να μην πίπτουμε τόσο χαμηλά· αλλά και αν κάποτε πέσωμε, να μην παραμείνωμε στην κατάστασι της πτώσεως. Διότι εάν ο δίκαιος Δαυΐδ, επειδή προς στιγμήν ημέλησε, εδέχθη τοιαύτα τραύματα, τί θα πάθωμε εμείς οι οποίοι καθημερινώς αμελούμε; Μην ιδής ότι έπεσε και αποθαρρυνθής, αλλά σκέψου τί έπραξε στην συνέχεια· πόσους **θρήνους** επέδειξε, πόσην **μετάνοια**, προσθέτοντας στις ημέρες

και τις νύκτες· τις **πηγές των δακρύων** που έχυσε λούοντας με αυτά την κλίνη του, και εκτός αυτών τον σάκκο της μετανοίας που περιεβλήθη. **Εάν δε εκείνος είχεν ανάγκη από τόσην μεγάλην επιστροφή, πώς θα ημπορέσωμε εμείς να σωθούμε παραμένοντας ανάλγητοι μετά από τόσα αμαρτήματα;** Διότι αυτός που έχει πολλά κατορθώματα, εύκολα θα ημπορούσε με αυτά να καλύψη τα αμαρτήματά του· ενώ ο γυμνός, όπου και αν δεχθή βέλος, η πληγή αποδεικνύεται Θανάσιμος.

Για να μη συμβή όμως αυτό, ας εξοπλίσωμε τους εαυτούς μας με έργα αγαθά, ώστε και αν πέσωμε σε κάποιο αμάρτημα, να το απαλύνωμε με αυτά· και έτσι να καταξιωθούμε, αφού ζήσωμε την παρούσα ζωήν προς δόξαν Θεού, να απολαύσωμε την μέλλουσα· «ης γένοιτο πάντας ημάς επιτυχείν, χάριτι και φιλανθρωπία τού Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ω η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων». Αμήν.

(4ος - 5ος αιών -Αγ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Ε.Π.Ε. τόμ. 10 (Υπόμνημα), ομιλία ΚΣΤ σελ. 170. Η πρώτη παράγραφος είναι από την ομιλία ΚΕ' 1. Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρόμιον", σελίς 163)